11

de Kamer

September 2010

Europees voorzitterschap

Magazine van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

I N H O U D

Voorwoord	3
België zes maanden kapitein van het Europese schip	4
De Belgische prioriteiten voor het EU-voorzitterschap	6
De Europese instellingen	9
Belgen in Europa: Herman Van Rompuy, Karel De Gucht en Isabelle Durant	12
De Europese instellingen: schema	16
De symbolen van de EU	18
Heeft de Europese Unie een grondwet nodig?	19
Europese politiek: meer inspraak voor de parlementen van de lidstaten	20
Besluitvorming zo dicht mogelijk bij de burger	22
De Europese Unie: een korte historiek	26
Interactief leerpakket derde graad SO	29

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever
Emma De Prins, secretaris-generaal
van de Kamer van volksvertegenwoordigers

Redactie
Dienst Public Relations
1008 Brussel
pri@dekamer.be
Dominique Van den Bossche
tel 02 549 81 77
Anne Coppens
tel 02 549 90 46
Joëlle Rotsart de Hertaing
tel 02 549 80 80

De redactie werd afgesloten op 21/06/2010

Aan dit nummer werkten mee:
Christian de Borchgrave, Reinhilde Deboutte, Carlos Demeyere, Hugo D'Hollander, Alberik Goris, Karin Huybens, Roel Jansoone, Daniel Lucion, Laurent Pottier

Vertaling
Dienst Vertaling Beknopt Verslag van de Kamer

Foto's en illustraties
Belga, Nadine Huysmans, Antoine Marcelis en Inge Verhelst

Vormgeving en druk
Prepress en drukkerij van de Kamer

V O O R W O O R D

Beste lezer,

Van 1 juli tot 31 december 2010 neemt België het voorzitterschap van de Europese Unie waar. Ons land komt zo voor de elfde keer aan de beurt sinds de oprichting van de Unie.

Het land dat het EU-voorzitterschap uitoefent, neemt de leiding van de werkzaamheden van de Europese Ministerraad: dat is de vergadering van de vakministers uit al de lidstaten van de EU.
Dankzij de beurtrol van het EU-voorzitterschap krijgt elk land de gelegenheid om bepaalde problemen en voorstellen op de Europese agenda te plaatsen. Bovendien kan het land dat het voorzitterschap heeft de werking van de EU in eigen land gedurende zes maanden extra in de kijker plaatsen. Het parlement van het land dat het voorzitterschap waarneemt, organiseert eveneens een reeks activiteiten, colloquia, ontmoetingen tussen parlementsleden van de 27 lidstaten ….

Het magazine van de Kamer van volksvertegenwoordigers dat u nu in handen heeft past in dat kader. Het beoogt in het bijzonder de relatie tussen het Belgische Federale Parlement en de Europese Unie toe te lichten. Er is immers interactie en een intense dialoog nodig tussen de instellingen van beide niveaus zodat zij mekaar bijsturen. Zo brengen bijvoorbeeld de commissies van de Kamer van volksvertegenwoordigers regelmatig advies uit over de Europese voorstellen van wetgeving. Hoe dat precies in zijn werk gaat, leest u in het artikel over subsidiariteit. Maar de samenwerking reikt verder dan dat. Omwille van dat specifieke samenspel tussen al die instellingen op diverse niveaus wordt de Europese Unie wel eens een ‘netwerkdemocratie’ genoemd. De parlementen van de lidstaten worden daarin gezien als noodzakelijke schakels tussen de Europese instellingen en de Europese burgers.

Actuele informatie over de verschillende activiteiten van de Kamer vindt u op het internet. Op onze website www.dekamer.be staat een link naar de speciale webpagina’s over het Belgische EU-voorzitterschap.

Ik hoop dat dit magazine slaagt in zijn opzet en Europa iets dichter bij de burger brengt.

Emma De Prins
Secretaris-generaal van de Kamer van volksvertegenwoordigers

België zes maanden kapitein van het Europese schip

Van 1 juli tot en met 31 december 2010 is België voorzitter van de Europese Unie. Wat betekent dat? De Europese Unie is immers een ingewikkelde constructie met 27 lidstaten, tientallen instellingen en 500 miljoen inwoners! Hoe kun je zoiets voorzitten? Juister is het om te zeggen dat ons land voorzitter is van de Raad van de Europese Unie. In de Raad zitten ministers van de 27 lidstaten. Daarom wordt hij ook Raad van ministers genoemd. De Raad keurt, samen met het Europees Parlement, de Europese 'wetten' en de Europese begroting goed. Het is dus een van de belangrijkste instellingen van de EU. Als voorzitter stelt ons land voor welke onderwerpen tijdens de Raad van ministers worden besproken en welke problemen met voorrang worden aangepakt. Als voorzitter stelt ons land alles in het werk om een akkoord te bereiken. Het land dat het EU-voorzitterschap opneemt, moet dus goed bemiddelen tussen de lidstaten. Het moet een 'honest broker' zijn. Een hele verantwoordelijkheid.

Rol EU-voorzitter

De EU-voorzitter heeft drie grote verantwoordelijkheden:

- Hij beheert en stuurt de agenda van de Raad van ministers.
- Hij treedt op als teamspeler en leider van de ploeg.
- Hij zorgt voor goede contacten tussen de Europese instellingen en de lidstaten.

Meer info over de Raad
- blz. 10
- schema blz. 16-17

Agenda

Het land dat EU-voorzitter is, organiseert de werkzaamheden van de Raad van ministers. De Raad van ministers is geen vaste groep. Afhankelijk van de thema's die besproken worden, zitten andere ministers rond de tafel. Gaat het bijvoorbeeld over de Europese energiemarkt, dan zijn dat de ministers van Energie.

De EU-voorzitter roept de Raad samen en stelt voor wat de ministers zullen bespreken: welke initiatieven ze zullen starten en welke besluiten ze zullen nemen. Hij zorgt ervoor dat de vergaderingen goed verlopen en organiseert de stemmingen.

De voorzitter vertegenwoordigt de Raad van ministers tijdens de vergaderingen van het Europees Parlement.

Teamspeler en ploegleider

De voorzitter gaat na hoever de ministers willen gaan. De ministers komen uit de 27 lidstaten. Tussen de lidstaten bestaan er grote verschillen. Het is dus niet meer dan normaal dat de ministers het niet altijd eens zijn. Het is dan aan de voorzitter om te bemiddelen, een compromis te zoeken. Hij kan aan de ministers die het niet eens zijn met een tekst bijvoorbeeld vragen om een andere tekst voor te stellen.

Bruggenbouwer

Als voorzitter moet een land soms behoedzaam schipperen om de Raad van ministers, de Europese Commissie en het Europees Parlement op één lijn te krijgen. Om enige slagkracht te hebben, is het dan ook het best dat de voorzitter zich op een welomschreven mandaat kan beroepen.

Een marathon van zes maanden

Al in de eerste helft van het jaar besliste de federale regering samen met het Federaal Parlement welke problemen ze tijdens het Belgische voorzitterschap met voorrang zou aanpakken. Dat gebeurde in overleg met de Europese Commissie en de Raad van ministers.

De EU-voorzitter moet van alle markten thuis zijn en op alle fronten aanwezig zijn. België voert, namens de Raad, het woord tijdens de vakraden, de formele en informele raden, de werkgroepvergaderingen, colloquia, conferenties en de vergaderingen in het Europees Parlement.

Een goede voorbereiding is het halve werk. Inderdaad, maar je kan niet alles voorbereiden. Dat in 2008 de economische en financiële crisis plots centraal stond, was geen keuze van het land dat toen voorzitter was, maar het moest er wel een antwoord op geven. Soms worden de prioriteiten van de ene dag op de andere omgegooid door de gebeurtenissen. De EU-voorzitter moet bijgevolg niet alleen kunnen leiden en organiseren. Hij moet ook flexibel kunnen inspelen op snel veranderende omstandigheden.

Beurtrol

Om de zes maanden wordt een andere lidstaat voorzitter van de Raad. Dat biedt een aantal voordelen. Een eerste voordeel is de taakverdeling. Het voorzitterschap organiseren is een gigantische opdracht. Het is voor heel veel mensen gedurende zes maanden meer dan een voltijdse job. Het is dus maar goed dat we na zes maanden de fakkel mogen doorgeven. Een tweede, en ongetwijfeld veel belangrijker voordeel, is de betrokkenheid die het teweegbrengt in de lidstaten. Elk land, ongeacht zijn grootte en zijn inwoneraantal, komt aan de beurt. Het land dat voorzitter is, heeft binnen de EU een enorme verantwoordelijkheid en een zeer grote invloed op het beleid dat gevoerd wordt. Dankzij de beurtrol krijgen alle 27 lidstaten de kans om zes maanden hoofdrolspeler te zijn, kleine lidstaten zoals Malta en Letland evenzeer als grote landen zoals Frankrijk en Duitsland. De beurtrol betrekt alle lidstaten én hun inwoners bij het Europese project. Dat versterkt ongetwijfeld het gevoel dat we allemaal Europeanen zijn.

Trio

Natuurlijk zou het niet goed zijn indien het beleid om de zes maanden over een heel andere boeg werd gegooid. Er is een zekere continuïteit nodig. Daarom werd in 2007 het principe van het triovoorzitterschap ingevoerd. Het betekent dat drie landen die na elkaar EU-voorzitter zijn, samenwerken. België vormt zo een trio, ook ‘trojka’ genoemd, met Spanje en Hongarije. Spanje was voorzitter in de eerste helft van 2010, Hongarije wordt voorzitter op 1 januari 2011. De drie landen werkten samen een 18-maandenprogramma uit. Zo zet België nu de werkzaamheden van Spanje voort en Hongarije neemt het begin volgend jaar van ons over. Na afloop van het Hongaarse voorzitterschap vormen de volgende drie voorzitters, Polen, Denemarken en Cyprus, een nieuwe ‘trojka’.■

Oktober 2009: de eerste ministers van Spanje, België en Hongarije stellen het logo van het triovoorzitterschap voor

De Belgische prioriteiten voor het EU-voorzitterschap

Maatregelen treffen om de economische en financiële crisis aan te pakken en te voorkomen dat een dergelijke crisis ons in de toekomst opnieuw belaagt. Zoveel mogelijk Europeanen aan een job helpen en de armoede bestrijden. Dat zijn alvast enkele van de punten waaraan België als EU-voorzitter absolute voorrang verleent.

Belga Picture

3 maart 2010: José Manuel Barroso, voorzitter van de Europese Commissie, stelt de EU 2020-strategie voor aan de pers

België staat er niet alleen voor. Ons land werkt samen met Spanje, dat voorzitter was in de eerste helft van 2010, en met Hongarije dat op 1 januari 2011 de fakkel van ons land overneemt. Door die samenwerking komt er meer samenhang in het beleid. Spanje, België en Hongarije hebben afgesproken wat ze tijdens hun voorzitterschappen willen doen. Ze werkten samen een programma uit voor de periode van hun voorzitterschappen. Een 18-maandenprogramma dus. Het samenwerkingsverband tussen de drie landen noemen we een ‘trio’. Vandaar het woord ‘trio’ in het logo.

Het 18-maandenprogramma werd een lijvig document van maar liefst 90 bladzijden. We overlopen hier een aantal punten. Op de website van de Kamer, www.dekamer.be, kunt u het volledige document raadplegen.

Spanje-België-Hongarije:

18-maandenprogramma

EU 2020-strategie
De EU 2020-strategie is een plan voor de volgende 10 jaar, vandaar 2020. Het bevat een reeks concrete doelstellingen om de economie van de lidstaten sterker te maken.
Een van die doelstellingen is de investeringen in onderzoek op te trekken tot 3% van het Bruto Nationaal Product (ter vergelijking: Japan streeft naar 4%, Korea naar 5%).
Een andere doelstelling luidt dat tegen 2020 minstens 40% van de jongeren een diploma hoger onderwijs moet behalen.
Het plan wordt nu nog besproken en moet nadien door de lidstaten in nationale doelen worden omgezet.

Controle op banken en beurzen
De financiële crisis heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat er iets schort met ons bank- en beurswezen. De EU wil de regels die gelden voor de financiële sector hervormen om een nieuwe crisis te voorkomen en het vertrouwen in de sector te herstellen. Europa zal maatregelen treffen om de financiële dienstverlening doorzichtiger te maken.

Sociale vooruitgang
Op het sociale vlak moet er bijzondere aandacht uitgaan naar jongeren, het gezin en de gelijkheid tussen man en vrouw. De EU-voorzitter wil geweld op vrouwen harder bestrijden, de loonkloof tussen mannen en vrouwen wegwerken en vrouwen meer aansporen tot ondernemerschap. Nieuwe maatregelen moeten ervoor zorgen dat we werk, gezin en vrije tijd beter kunnen combineren.

Energie en klimaat
Om de klimaatverandering tegen te gaan, moet de koolstofuitstoot naar omlaag en moeten we minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen.
De EU heeft ook behoefte aan meer zekerheid inzake haar energiebevoorrading. Het is onaanvaardbaar dat de energiebevoorrading van de Europese landen door een enkel diplomatiek conflict op de helling komt te staan. Daarom hebben we meer verschillende energieleveranciers, energiebronnen en aanvoerroutes nodig.

Justitie, veiligheid, asiel en migratie
De EU heeft eind 2009 een omvattend vijfjarenplan uitgewerkt om Europa veiliger te maken en tegelijk de rechten van de burgers beter te beschermen, het 'programma van Stockholm'. Volgens dat plan moet de EU één ruimte worden waar de fundamentele vrijheden en grondrechten overal op dezelfde manier beschermd worden. De privacy van burgers moet dus ook buiten hun lidstaat beschermd worden, onder meer door de bescherming van hun persoonsgegevens.
De politiediensten van de lidstaten moeten beter samenwerken in de strijd tegen terrorisme en criminaliteit.

Bruto nationaal product
Het bruto nationaal product is het totale inkomen van de mensen die in een land wonen, ongeacht of ze in eigen land of in het buitenland werken.

Fossiele brandstoffen - koolstofuitstoot
Fossiele brandstoffen zoals aardolie, aardgas en steenkool, zijn ontstaan uit plantaardig materiaal en micro-organismen die in de loop van miljoenen jaren – onder invloed van druk en temperatuur – omgevormd werden. Fossiele brandstoffen worden onder meer gebruikt om huizen te verwarmen, water te verwarmen, auto's te laten rijden… Bij de verbranding van fossiele brandstoffen komen er gassen vrij die de temperatuur op aarde doen stijgen, de zogenoemde broeikasgassen. Eén van die gassen is koolstofdioxide.

Cancún – december 2010
In december 2010 vinden de volgende klimaatonderhandelingen plaats. Ze zijn een vervolg op de onderhandelingen van onder meer Kyoto en Kopenhagen. Het verdrag van Kyoto werd in 1997 opgesteld in de Japanse stad Kyoto. De landen die het verdrag ondertekenden, kwamen overeen om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2012 met gemiddeld 5% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. In december 2009 vond in Kopenhagen een belangrijke vervolgconferentie plaats. Het was de bedoeling dat landen van over heel de wereld bindende afspraken zouden maken voor de periode na 2012. Die doelstelling werd evenwel niet gehaald. Begin december 2010 zitten alle betrokken partijen opnieuw rond de tafel in de Mexicaanse stad Cancún.

▸ Meer info: http://unfccc.int/2860.php

Belga Picture

Belga Picture

Belga Picture

Belga Picture

Er is nood aan een alomvattend Europees migratiebeleid. Goed beheerde wettelijke migratie kan een verrijking zijn voor de lidstaten. Illegale immigratie moet efficiënt worden bestreden. Voor mensen die bescherming nodig hebben, moeten er goede asielprocedures zijn.
Ons land moet als EU-voorzitter de uitvoering van het 'programma van Stockholm' voortzetten.

Belgische klemtonen

Het feit dat drie landen samenwerken en samen een programma opstellen, zorgt voor een samenhangend beleid op langere termijn. Maar uiteraard kan het land dat voorzitter is eigen accenten leggen.

Dit zijn enkele van de punten die de ministers van de Belgische federale regering en de Kamerleden met voorrang willen aanpakken. Het betreft veelal domeinen waarin de lidstaten hun nationale systemen of procedures (beter) op elkaar moeten afstemmen.

- Spoorverkeer: de veiligheid van het spoor en de stiptheid van de treinen.
- Verkeersveiligheid: de wegcode en het beleid inzake verkeersveiligheid.
- Financiële sector: de uitwerking van maatregelen om de financiële sector te controleren.
- Sociaal: de uitwerking van maatregelen om jobs te creëren en armoede te bestrijden.
- De voorwaarden en belemmeringen voor sociale integratie: toegang tot gezondheidszorg, (sociale) huisvesting en vorming.
- Migratie: het beleid inzake wettelijke migratie en de integratie van niet-EU-burgers.
- Klimaat: de opvolging van de internationale klimaatonderhandelingen ter voorbereiding van de vergadering in Cancún in december 2010.
- Justitie: de lidstaten kunnen op het vlak van justitie maar goed samenwerken als ze elkaars strafrechtelijke beslissingen erkennen en gegevens uit strafregisters kunnen uitwisselen. Daarom moet er werk worden gemaakt van een 'Europees onderzoeksbevel'.■

De Europese instellingen

Voor haar werking steunt de Europese Unie op tal van instellingen. Het Europees Parlement, de Commissie, de Raad van de Europese Unie en de Europese Raad zijn onmiskenbaar de belangrijkste en bekendste.

Het Parlement vertolkt de stem van de Europese burgers.
De Commissie behartigt de Europese belangen.
In de Raad van de Europese Unie klinkt de stem van de lidstaten.
In de Europese Raad vergaderen staatshoofden en regeringsleiders.

Europees Parlement

- Het Europees Parlement telt 736 leden, 22 van hen werden verkozen in België.
- Om de 5 jaar zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement (EP). Elke EU-burger die stemgerechtigd is, mag stemmen in zijn eigen of in een andere lidstaat. In België vallen de verkiezingen voor het Europees Parlement samen met die voor de parlementen van de gemeenschappen en gewesten. De jongste verkiezingen voor het EP vonden plaats op 7 juni 2009.
- Organisatie: de parlementsleden zijn niet gegroepeerd per land. Ze hebben zich op basis van hun politieke overtuiging verenigd in 7 politieke fracties. De leden die niet tot een fractie behoren, worden 'niet-ingeschrevenen' genoemd.
- Taken
  - Europese 'wetten' bespreken en goedkeuren. Het Parlement doet dit samen met de Raad van de Europese Unie.
  - Samen met de Raad van de Europese Unie de jaarlijkse begroting van de EU vaststellen.
  - Belangrijke internationale overeenkomsten goedkeuren, zoals de toetreding van nieuwe lidstaten en handelsovereenkomsten.
  - De Europese instellingen controleren, voornamelijk de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie.

Belga Picture

Raad van de Europese Unie

(ook wel Raad genoemd)

- De Raad wordt gevormd door ministers van de lidstaten. De samenstelling varieert naargelang de thema's die op de agenda staan. De ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten vergaderen maandelijks om de externe betrekkingen van de Unie te bespreken. De ministers van Economie en Financiën komen maandelijks bijeen in de zogenoemde 'ECOFIN-vergaderingen'. En verder zijn er ook vergaderingen voor de ministers van Sociale Zaken, Landbouw enz.
  Indien het thema dat op de agenda staat in ons land een bevoegdheid is van de gemeenschappen (bijv. onderwijs) of de gewesten (bijv. landbouw), dan nemen de bevoegde ministers van de gemeenschaps- of gewestregeringen aan de besprekingen deel.

- Taken
  - Europese 'wetten' bespreken en goedkeuren. De Raad doet dit samen met het Europees Parlement.
  - Samen met het Europees Parlement de jaarlijkse begroting van de EU vaststellen.
  - Het beleid van de lidstaten coördineren via aanbevelingen, bijvoorbeeld op het vlak van werkgelegenheid.
  - De lidstaten laten samenwerken op het vlak van justitie en politie.
  - Internationale overeenkomsten sluiten met niet-lidstaten en internationale organisaties.

- Samenstelling
  De Raad komt in 10 verschillende samenstellingen bijeen.
  - Raad Algemene Zaken
  - Raad Buitenlandse Zaken
  - Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin)
  - Raad Justitie en Binnenlandse Zaken
  - Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken
  - Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie
  - Raad Concurrentievermogen
  - Raad Landbouw en Visserij
  - Raad Milieu
  - Raad Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur

Europese Commissie

- Aangesteld voor 5 jaar.
- De Europese Commissie bestaat uit 27 eurocommissarissen, één uit elke lidstaat.
  Vanaf 2014 mag het aantal commissieleden niet hoger zijn dan twee derde van het aantal lidstaten.

- Taken
  - Voorstellen voor nieuwe Europese 'wetten' uitwerken, die ze vervolgens voorlegt aan het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie.
  - De financiële middelen van de EU beheren.
  - De beslissingen van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie uitvoeren.
  - De Unie vertegenwoordigen bij internationale organisaties, bijvoorbeeld voor handelsonderhandelingen.
  - Erop toezien dat de lidstaten de Europese verdragen en de Europese 'wetten' naleven. De commissie kan lidstaten op de vingers tikken en zelfs boetes opleggen.

- Een specifieke functie binnen de Europese Commissie bekleedt de Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid. Hij/zij is lid van de Commissie en zit tevens de Raad Buitenlandse Zaken voor.

Belga Picture

Meer info
Portaalsite van de Europese Unie: http://europa.eu/
Europees Parlement: http://www.europarl.europa.eu/
Europese Commissie: http://ec.europa.eu/index_nl.htm
Raad van de Europese Unie: http://consilium.europa.eu

De Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid

Hij/zij zit de Raad Buitenlandse Zaken voor, doet voorstellen ter voorbereiding van het gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid en waarborgt de uitvoering van de besluiten van de Europese Raad en van de Raad.
Hij/zij vertegenwoordigt de Unie in aangelegenheden die onder het gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid vallen. Hij/zij voert namens de Unie de politieke dialoog met internationale organisaties en verwoordt op internationale conferenties het standpunt van de Unie.

Europese Raad

(Ook wel Europese Top genoemd)

- De Europese Raad bestaat uit de staatshoofden en/of regeringsleiders van de lidstaten en de voorzitter van de Europese Commissie. Voor België maakt niet de Koning, maar wel de eerste minister deel uit van de Europese Raad.
- Officieel komt de Europese Raad 4 keer per jaar samen. In de praktijk wordt er evenwel een Europese Top georganiseerd wanneer de omstandigheden dat vereisen.
- De bijeenkomsten vinden plaatsen in Brussel.

- Taken
  - De politieke beleidslijnen en prioriteiten van de Unie uitstippelen.
  - De Europese Commissie aansturen.

- De Europese Raad wordt voorgezeten door de ‘Europese President’. Die is aangesteld door de regeringen van de lidstaten.

De ‘Europese President’

(Officieel: de permanente voorzitter van de Europese Raad)

Hij/zij zorgt voor de externe vertegenwoordiging van de Unie in aangelegenheden die onder het gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid vallen. De Europese president vertegenwoordigt de EU op wereldniveau.■

Zie ook: het interview met Herman Van Rompuy op blz. 12.

Herman Van Rompuy

Voorzitter van de Europese Raad

Belga Picture

Sinds het begin van dit jaar staat een Belg aan het roer van de Europese Raad. In de pers wordt Herman Van Rompuy steevast Europees president genoemd. Hij bekleedt daarmee een gloednieuwe functie. Het was pas met het Verdrag van Lissabon, dat op 1 december 2009 in werking trad, dat de Europese Raad een permanente voorzitter kreeg. Maandenlang werd er gespeculeerd wie de volgende twee-enhalf jaar het gezicht van de Europese Unie zou worden. De Belg Herman Van Rompuy, toen nog eerste minister, haalde het.

In het najaar van 2008 deed het gerucht de ronde dat u de volgende premier van België zou worden. U leek geen vragende partij voor dat mandaat. Eind december 2008 werd u toch premier. Vandaag bent u voorzitter van de Europese Raad, Europees president. Hoe is dat gegaan?
H. Van Rompuy: Zulke dingen kan men niet plannen. In België zocht men einde 2008 iemand die voor enige rust kon zorgen na het ontslag van premier Yves Leterme en na een politiek instabiele periode. In de Europese Unie zocht men in het najaar van 2009 een regeringsleider die de lidstaten op één lijn zou kunnen krijgen in de Europese Raad. Tweemaal heeft men daarbij aan mij gedacht. Zelf heb ik in beide gevallen niets gevraagd.

Officieel bent u de permanente voorzitter van de Europese Raad, maar vaak wordt u Europees president genoemd. Dat laatste doet ons aan een staatshoofd denken, maar dat bent u niet. Wat doet de voorzitter van de Europese Raad? Wat zijn uw belangrijkste taken?
H. Van Rompuy: De permanente voorzitter zit de vergaderingen van de Europese Raad voor. Minstens vier keer per jaar komen alle 27 regeringsleiders en staatshoofden van de Europese Unie bijeen, samen met de Commissievoorzitter. Aan tafel zitten dan de Franse president Sarkozy, de Duitse bondskanselier Merkel, de Britse minister-president Cameron, de Belgische premier, enzovoort, plus Commissievoorzitter Barroso. Samen nemen wij de belangrijkste besluiten voor de Unie op het vlak van economie en buitenlandse politiek. Wij duiden de richting aan.
Mijn taak als voorzitter is in de vergadering een consensus te bereiken. Dat vraagt uiteraard een goede voorbereiding, vaak in persoonlijk contact met de regeringsleiders. Tevens zorgt de voorzitter voor de opvolging van de beslissingen. Als we in september 2010 iets besluiten, kan ik het bijvoorbeeld

een half jaar later opnieuw onder de aandacht brengen als dat nodig mocht zijn. Aangezien ik een mandaat heb voor tweeënhalf jaar kunnen we ver vooruitkijken.
Wanneer de Europese Unie de regeringsleider of de president van een ander land ontvangt, bijvoorbeeld de Amerikaanse president of de Marokkaanse eerste minister, dan spreekt die met de permanente voorzitter. In zulke gevallen spreek ik namens de Unie als geheel.

Hoe ziet uw gemiddelde werkweek eruit?
H. Van Rompuy: Ik heb veel ontmoetingen met politiek verantwoordelijken. In de aanloop naar een Europese Raad met de regeringsleiders van de lidstaten. Elke week met de Commissievoorzitter en regelmatig met voorzitters van de Europese ministerraden. Soms ga ik naar het Europees Parlement. Er zijn een vijftiental Toppen tussen de Europese Unie en andere landen die ik voorzit; voor de helft zijn die in Brussel of in een lidstaat, voor de andere helft natuurlijk bij de andere partij. Bijvoorbeeld in april 2010 in Japan. Ik ontmoet ook vertegenwoordigers van economische of maatschappelijke organisaties. Ik geef af en toe toespraken. Kortom, mijn werkdagen zijn gevuld met praten, onderhandelen, lezen en reizen.

Kunt u een voorbeeld geven van uw persoonlijke inbreng als voorzitter van de Europese Raad?
H. Van Rompuy: Mijn eerste beslissing nadat ik was gekozen, was het bijeenroepen van een speciale Europese Raad, op 11 februari 2010. Ik vond het belangrijk dat de regeringsleiders zich persoonlijk zouden inzetten voor werkgelegenheid en welvaartsgroei. Dan moet men daar langer over spreken dan één vergadering per jaar. Om te onderstrepen dat het een informeel gesprek was, organiseerde ik die bijeenkomst niet in een van de Brusselse kantoorgebouwen, maar in de fraaie Solvay bibliotheek. Een plaats van boeken en cultuur, ideaal om inspiratie op te doen.

Over welke eigenschappen moet iemand beschikken om die functie uit te oefenen?
H. Van Rompuy: Men moet ten eerste goed kunnen luisteren. Men kan partijen alleen samenbrengen als men weet wat hen drijft, wat hun angsten en verlangens zijn. Pas dan groeit er vertrouwen en kan er een dialoog ontstaan. Het klinkt eenvoudig, maar het wordt vaak vergeten. Ook in de Belgische politiek is goed luisteren altijd mijn devies geweest. Al in mijn eerste maanden als voorzitter heb ik ervaren dat die eigenschap ook in de Europese Unie van pas zou komen.

Ten tweede moet men geduld hebben. De Europese politiek is geen kwestie van snelheid, maar van lange adem. Wie te hoge verwachtingen heeft, zal teleurgesteld raken. Het is zaak ambitieus te zijn over de richting, maar geduld te hebben voor het tijdstip van aankomst. Rustige vastheid!

Hoe werkt u samen met de Europese Commissie en het Europees Parlement?
H. Van Rompuy: Ik werk heel goed samen met de Europese Commissie. Commissievoorzitter Barroso zie ik, zoals gezegd, elke week. We spreken heel goed af wie wat doet. Uiteraard hebben mijn medewerkers ook goede contacten met zijn medewerkers en met de diensten in de Commissie. De Commissie speelt een essentiële rol. Ze kan voorstellen doen voor nieuwe wetten. Ook ziet ze toe op de naleving van het Verdrag. Dat is van enorm belang. Ik ben dan ook blij dat mijn verhouding met José Manuel Barroso zo goed is.
Met het Europees Parlement heb ik eveneens een goede relatie. Formeel is ons contact beperkt. De voorzitter van de Europese Raad legt niet, zoals een eerste minister bij ons in de Kamer, verantwoording af aan het Parlement. Dat doet de Commissievoorzitter. Wel ga ik na afloop van een Europese Raad naar het Europees Parlement om verslag uit te brengen. Omgekeerd houdt de Parlementsvoorzitter een korte toespraak aan het begin van elke Europese Raad. Maar informeel heb ik heel veel contact met het Europees Parlement: ik zie de leiders van de politieke fracties, ik ben bij de fracties op bezoek geweest en heb met hen gediscussieerd. Aan deze contacten hecht ik veel waarde.

"De Europese politiek is geen kwestie van snelheid, maar van lange adem"

Welke problemen moet de Europese Unie met voorrang aanpakken?
H. Van Rompuy: We moeten hard werken aan de economische groei. Als die niet omhoog gaat, zal onze welvaart achteruitgaan. We zullen achterop raken bij andere landen in de wereld, zoals Amerika en China. De Europeanen zullen harder en beter moeten werken om onze *European way of life* veilig te stellen. Ik ben ervan overtuigd dat we daarvoor de middelen hebben. Het gaat om investeren in onderwijs en onderzoek. Werk aantrekkelijk houden voor iedereen. De oplossing ligt trouwens niet alleen bij de politiek. Ook de werkgeversorganisaties en de vakbonden moeten meewerken en elke burger moet zijn verantwoordelijkheid opnemen. De keuze is aan ieder van ons. Alleen door economische kracht kunnen we met gezag onze belangen en overtuigingen verdedigen in een wereld waar de macht snel aan het verschuiven is.

pa Belgen in Europa Belgen in Europa Belgen in

In de Verenigde Staten is Obama de baas. In de Europese Unie is de macht verdeeld over verschillende spelers. Maakt dat van Europa een minder sterke speler?
H. Van Rompuy: Zo eenvoudig is het niet. President Obama kan niet zomaar doen wat hij wil. Kijk maar hoeveel tijd en moeite het hem gekost heeft om de Amerikaanse gezondheidszorg te hervormen, omdat de volksvertegenwoordigers ertegen waren. Alleen in een dictatuur is maar één man de baas. Net als in Amerika gaat het ook in Europa om evenwichten. Bij ons zijn dat de evenwichten tussen de instellingen van de Europese Unie en tussen de lidstaten. Wij zijn als Unie een sterke speler wanneer ieder zich kan vinden in onze gezamenlijke positie. Als dat lukt, staan we heel sterk.

Welk advies zou u geven aan jongeren die eraan denken om in de politiek te gaan?
H. Van Rompuy: Ik zou hen adviseren zich vertrouwd te maken met veel facetten uit de samenleving. Recht, economie, geschiedenis. Politiek is geen vak apart. Het gaat over heel de samenleving. In politiek mag je ambitieus zijn, maar je mag je ideeën en idealen niet uit het oog verliezen. Bovendien moet je ermee rekening houden dat politieke carrières onvoorspelbaar zijn. Soms heb je pech, soms geluk. Kijk maar naar mij!

Isabelle Durant (Ecolo)
Lid en ondervoorzitster van het Europees Parlement sinds juni 2009

“Waarom wordt het postkantoor in uw wijk of dorp gesloten? Waarom worden bepaalde treinhaltes afgeschaft of stoppen er minder treinen? Omdat een paar maanden of jaren geleden, diegenen die ons vertegenwoordigden in het Europees Parlement of in de Raad van ministers meegewerkt hebben aan de beslissing die dat mogelijk maakte. Wie weet dat? Wie is daarvan op de hoogte? In elk geval, de resultaten zijn er.”

Belga Picture

Karel De Gucht (Open Vld)
Europees commissaris voor Handel sinds februari 2010

Handel is een van de belangrijkste portefeuilles in de Europese Commissie. De EU is de grootste handelspartner ter wereld. De Unie is goed voor zowat 20% van de wereldwijde in- en uitvoer.
De commissaris voor Handel onderhandelt namens de 27 lidstaten met landen van buiten de Unie over handel. Zo vertegenwoordigt hij bijvoorbeeld de EU in de Doharonde. Dat zijn onderhandelingen die de Wereldhandelsorganisatie organiseert om de handelsbelemmeringen in de wereld op te heffen.
Hij onderhoudt ook de handelscontacten met bijvoorbeeld de Verenigde Staten en China.

Belga Picture

http://europa.eu

Europese Raad - 17 juni 2010

Europese Commissie - Brussel

Europees Parlement - Brussel

Europees Parlement - Straatsburg

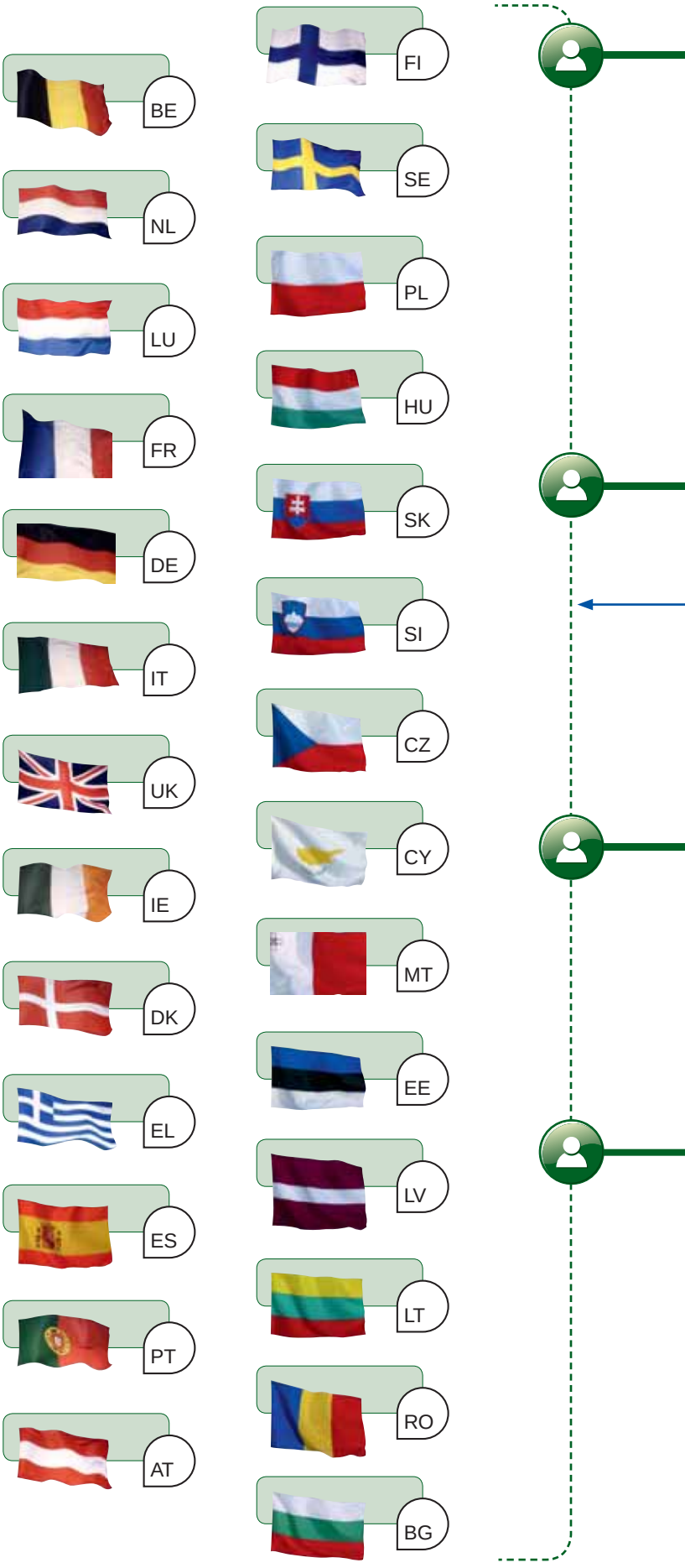

EUROPESE RAAD

Staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten en de voorzitter van de Europese Commissie.
Ook 'topbijeenkomst' of 'Europese Top' genoemd.
Voorzitter: Herman Van Rompuy (BE)

Interview met
Herman Van Rompuy
zie blz. 12

Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid
Catherine Ashton (UK)

Impulsen

Commissaris
voor Handel
Karel De Gucht
zie blz. 14

EUROPESE COMMISSIE

27 eurocommissarissen
1 per lidstaat

Voorzitter: José Manuel Barroso (PT)
7 ondervoorzitters,
waaronder Catherine Ashton (UK)

zie blz. 22 "subsidiariteit"

Lid en
ondervoorzitster
Isabelle Durant
zie blz. 14

Beslissingsdriehoek

RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

Vergadering van **ministers** (onderwijs, volksgezondheid, energie…) van de lidstaten.

Wisselend voorzitterschap
Spanje 01-06/2010
België.....07-12/2010
Hongarije 01-06/2011

EUROPEES PARLEMENT

De **736 parlementsleden** worden om de vijf jaar rechtstreeks verkozen door de Europese burgers.

Voorzitter: Jerzy Buzek (PL)
14 ondervoorzitters

Hof van Justitie van de EU
De rechtsprekende instantie van de EU. Het ziet erop toe dat het recht van de EU in alle lidstaten op dezelfde manier wordt geïnterpreteerd en toegepast.

Europese Centrale Bank
Is verantwoordelijk voor het muntbeleid van de Unie.

Economisch en Sociaal Comité
Vertegenwoordigt het middenveld, werkgevers en werknemers.

Europese Rekenkamer
Controleert de financiën van de EU.

Comité van de Regio's
Vertegenwoordigt de regionale en lokale overheden.

De symbolen
van de Europese Unie

De Europese vlag

De cirkel van twaalf goudgele sterren staat symbool voor de eenheid en de solidariteit tussen de volkeren van Europa.

De twaalf heeft niets met het aantal lidstaten te maken.
Twaalf is een symbool van perfectie, volledigheid en eenheid.
Er zijn twaalf maanden in een jaar, twaalf uren op de klok, twaalf tekens in de dierenriem, twaalf apostelen in de Bijbel….

Het Europese volkslied

Belga Picture

De melodie komt uit de negende symfonie die in 1823 door Ludwig van Beethoven werd gecomponeerd.
De staatshoofden en regeringsleiders van de EU kozen die muziek in 1985 tot volkslied van de Unie omwille van de tekst die Beethoven erbij koos, ‘Ode aan de vreugde’. In dat gedicht van Friedrich von Schiller staat de gedachte centraal dat alle mensen broeders worden.
Wanneer de melodie wordt gespeeld als Europees volkslied zijn er geen woorden bij.

Belga Picture

9 mei, Europadag

De ideeën die de basis vormen van de Europese Unie werden voor het eerst verwoord op 9 mei 1950 door Robert Schuman, die toen minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk was. Daarom vieren we de verjaardag van de Europese Unie elk jaar op 9 mei.

In verscheidenheid verenigd

Zo luidt het motto van de Europese Unie.
De Unie telt 27 lidstaten en 23 officiële talen.
Van heel wat Europese documenten bestaat er een versie in 23 talen. Maar daarnaast zijn er nog tientallen minderheidstalen of regionale talen, zoals het Catalaans dat gesproken wordt in delen van Spanje, Frankrijk en Italië, het Welsh in het Verenigd Koninkrijk en het Fries in Nederland. De EU staat positief tegenover die culturele verscheidenheid en subsidieert waar nodig projecten om minderheidstalen te beschermen.

Heeft de Europese Unie een grondwet nodig?

De meeste landen hebben een grondwet. Een grondwet beschrijft de grondbeginselen en de organisatiestructuur van een staat. De Europese Unie heeft geen grondwet. Veel Europeanen vinden dat ook niet nodig omdat Europa geen staat is.

Toch ondernam de Europese Unie niet zo lang geleden een poging om tot een grondwet te komen. In 2001 stelden de Europese staatshoofden en regeringsleiders voor om de Europese verdragen te vervangen door een Europese Grondwet. Zo wilden ze de Europese organisatie doorzichtiger en eenvoudiger maken, de burger meer bij Europa betrekken en de bevoegdheden tussen de EU en de lidstaten duidelijker afbakenen. Vervolgens werd er jaren gedebatteerd en gezwoegd tot de staatshoofden en regeringsleiders in juni 2004 een akkoord bereikten over een ontwerp voor een grondwet. Dat ontwerp moest vervolgens door alle lidstaten goedgekeurd worden. Afhankelijk van het land kon het parlement dat doen, of moest er een referendum georganiseerd worden. In ons land hebben de verschillende parlementen de ontwerpgrondwet goedgekeurd. De Spanjaarden spraken zich in een referendum massaal uit voor de Grondwet. Maar in Frankrijk en Nederland liet de bevolking een luide NEEN horen. En ook in andere landen was er kritiek te horen. Die kritiek heeft de staatshoofden en regeringsleiders aan het nadenken gezet. Is Europa wel op de juiste manier bezig? De EU groeit en evolueert, maar zijn alle lidstaten wel mee? Na een reflectieperiode beslisten de staatshoofden en regeringsleiders om de Europese Grondwet op te bergen en het hele project te beperken tot een aanpassing van de bestaande Europese verdragen. Een aantal lidstaten heeft daardoor niet meer de kans gehad om zich over de ontwerpgrondwet uit te spreken.

Op 1 december 2009 trad het Verdrag van Lissabon in werking. Dat is geen grondwet, maar een 'wijzigingsverdrag'. Het somt op wat er in de Europese verdragen veranderd moet worden om een Europa met 27 of meer lidstaten goed te laten werken.

Het Verdrag van Lissabon brengt wijzigingen aan in twee Europese verdragen: het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Ondertussen vinden we op de website van de Europese Unie een aangepaste versie van die verdragen: de 'geconsolideerde' versie van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de 'geconsolideerde' versie van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Die twee verdragen vormen de grondslag voor de werking van de Unie.■

De meningen over het ontwerp van Europese Grondwet waren verdeeld

Europese politiek

Meer inspraak voor de parlementen van de lidstaten

'De nationale parlementen dragen actief bij tot de goede werking van de Unie': zo begint artikel 12 van het nieuwe verdrag betreffende de Europese Unie. En dan volgt een opsomming van de mogelijkheden die de nationale parlementen hebben om hun stem op het Europese niveau te laten horen. Dat de rol van de nationale parlementen zo sterk in de verf wordt gezet, is geen toeval. De voorbije jaren was gebleken dat Europa te ver van de burgers stond. Door de nationale parlementen meer inspraak te geven, moet dat nu veranderen. De leden van de nationale parlementen staan immers dicht bij hun kiezers en weten goed wat er in de samenleving leeft.

Meer inspraak voor de nationale parlementen: hoe verloopt dat in de praktijk? Eigenlijk zijn er in de Kamer veel momenten waarop de Kamerleden zich over een Europees vraagstuk kunnen uitspreken of waarop ze een zekere vorm van controle kunnen uitoefenen: in de commissievergaderingen zowel als in de plenaire vergadering. Maar het echte Europese hart klopt in het Adviescomité voor Europese

Aangelegenheden. Daarin zitten tien Kamerleden die Europa zeer goed opvolgen. Zij vormen als het ware de verbinding tussen Europa en het Belgische Parlement.

Voorbereiding Europese Raad

Zo wordt het Adviescomité actief betrokken bij de voorbereiding van de Europese Raad. De Europese Raad is de bijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders. De Raad vergadert in principe vier keer per jaar om de grote beleidslijnen van de EU uit te stippelen. In de aanloop naar de Europese Raad komt de eerste minister naar het Adviescomité om de parlementsleden op de hoogte te brengen van wat er besproken zal worden. De parlementsleden kunnen het standpunt van hun partij uiteenzetten en aan de eerste minister vra-

Adviescomité voor Europese Aangelegenheden

In een parlement wordt het werk voorbereid in werkgroepen. Die werkgroepen noemen we commissies. In een commissie zitten parlementsleden die in een bepaalde materie gespecialiseerd zijn: volksgezondheid, financiën, buitenlandse zaken…. Pas nadat er in de commissie gestemd werd over een tekst (een wetsvoorstel, een wetsontwerp…) wordt deze voorgelegd aan de plenaire vergadering waar alle 150 Kamerleden aanwezig zijn.

Een gelijkaardige methode van werken in kleine groep wordt ook toegepast voor tal van Europese aangelegenheden. De parlementsleden die de Europese politiek van dichtbij volgen, vormen het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden. Maar de samenstelling van dat Adviescomité wijkt af van de samenstelling van de andere commissies. Het Adviescomité wordt samengesteld uit 10 leden van de Kamer, 10 leden van de Senaat en 10 in België verkozen leden van het Europees Parlement. De leden van het Europees Parlement vormen de ideale schakel tussen het Belgische Parlement en het Europese Parlement.
Het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden vergadert nagenoeg elke week.

Op de website van de Kamer kunt u zien wanneer het Adviescomité bijeenkomt en wat er op de agenda staat.
▸ www.dekamer.be > agenda > commissievergaderingen

gen om daarmee rekening te houden. Na afloop van de Raad komt de eerste minister weer naar het Adviescomité om verslag uit te brengen.

Subsidiariteit en evenredigheid
Sinds het Verdrag van Lissabon (2009) worden alle commissies van de Kamer, en dus niet alleen het Adviescomité, met Europa geconfronteerd. Dat verdrag voerde de subsidiariteits- en evenredigheidstoets in. Wat betekent subsidiariteit? Wanneer de Europese Commissie een voorstel doet voor een nieuwe 'Europese wet' moet ze de tekst eerst bezorgen aan de parlementen van de lidstaten. Die gaan na of Europa wel het meest geschikte niveau is om een bepaalde aangelegenheid te regelen. Als een groot aantal lidstaten van mening is dat het probleem in kwestie beter door elke lidstaat afzonderlijk wordt geregeld, moet Europa daarmee rekening houden. De evenredigheidstoets houdt in dat wordt nagegaan of het optreden van Europa in verhouding staat tot het probleem dat wordt aangepakt.

Omzetting richtlijnen
De parlementen van de lidstaten spelen ook een belangrijke rol bij de omzetting van Europese richtlijnen in nationale wetgeving. Richtlijnen leggen alleen een doel en een termijn vast. De lidstaten beslissen zelf hoe ze dat doel willen bereiken. Ze moeten de richtlijn daarom omzetten in een wet, een koninklijk of ministerieel besluit, een collectieve arbeidsovereenkomst… Als een richtlijn omgezet wordt in een wet moet het parlement de wet bespreken en goedkeuren.

Europromotoren
Elke commissie van de Kamer heeft een europromotor. Dat parlementslid moet ervoor zorgen dat de Europese dossiers tijdig besproken worden in zijn of haar commissie. Hij of zij waakt er bijvoorbeeld over dat de commissie zich buigt over de voorstellen van richtlijn die de Europese Commissie aan de nationale parlementen bezorgt. De bevoegde commissie kan namens het parlement een advies uitbrengen inzake subsidiariteit. Dat advies wordt aan de Europese Commissie bezorgd. Zo maakt het nieuwe Europese Verdrag een dialoog mogelijk tussen de nationale parlementen en de Europese Commissie.

Meer info over subsidiariteit en evenredigheid: zie blz. 22

Ministers ondervragen
En dan is er de controle. De ministers van de federale regering controleren is een van de belangrijkste taken van de Kamerleden. Ze doen dat o.a. door de ministers mondelinge en schriftelijke vragen te stellen. Die controletaak geldt ook voor Europese aangelegenheden. De Belgische ministers nemen immers deel aan de Europese besluitvorming als leden van de Raad (van ministers). En de ministers van de lidstaten moeten het EU-beleid ook grotendeels uitvoeren. De Kamerleden kunnen de ministers om informatie vragen of ter verantwoording roepen.

Europese Verdragen en nieuwe lidstaten
Een laatste maar zeker niet minder belangrijke bevoegdheid van de nationale parlementen is de goedkeuring van Europese Verdragen en de toetreding van nieuwe lidstaten. Die twee zaken moeten bovendien niet alleen door de nationale parlementen worden goedgekeurd, maar ook door de deelstaatparlementen. Voor België betekent dat: goedkeuring door Kamer en Senaat (de twee kamers van het Federale Parlement) en door de parlementen van de gemeenschappen en de gewesten.■

Meer informatie over de Raad (van ministers): zie blz. 10

Subsidiariteit

Besluitvorming zo dicht mogelijk bij de burger

Met het Verdrag van Lissabon, dat op 1 december 2009 in werking trad, krijgen de parlementen van de Europese lidstaten meer inspraak in de Europese besluitvorming. Dat was nodig. De afgelopen jaren was er in nogal wat lidstaten wrevel ontstaan over 'die almachtige Europese machine die al te veel beslissingen neemt in onze plaats'. Met het Verdrag van Lissabon komt Europa de lidstaten tegemoet. De Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad moeten hun ontwerpen van 'Europese wetten' nu eerst voorleggen aan de nationale parlementen. Die kunnen nagaan of Europa het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel respecteert.

Belga Picture

Subsidiariteit
Subsidiariteit is een moeilijk woord voor een vrij eenvoudig principe. Het komt erop neer dat de Europese Unie maar maatregelen mag nemen als dat duidelijke voordelen oplevert. Anders gezegd: Europa mag zich niet bemoeien met zaken die even goed, of beter, door de lidstaten geregeld kunnen worden. Besluiten moeten zo dicht mogelijk bij de burger worden genomen. Het is aan de parlementen van de lidstaten om uit te maken of het beginsel van de subsidiariteit gerespecteerd wordt. Ze beschikken daarvoor over een termijn van acht weken.

De parlementen van de lidstaten kunnen subsidiariteitsadvies uitbrengen in de domeinen waarvoor zowel de Europese Unie als de lidstaten bevoegd zijn (bijvoorbeeld milieu en consumentenbescherming). Daarnaast zijn er ook vraagstukken waarvoor uitsluitend de EU bevoegd is (bijvoorbeeld het muntbeleid in de eurolanden). Over die vraagstukken moeten de lidstaatparlementen zich niet uitspreken. Er zijn ten slotte ook aangelegenheden die uitsluitend tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren (bijvoorbeeld het muntbeleid in lidstaten die niet tot de eurozone behoren zoals het Verenigd Koninkrijk). In die gevallen stelt de subsidiariteitsvraag zich evenmin.

Het subsidiariteitsbeginsel hangt nauw samen met het evenredigheidsbeginsel.

Evenredigheid
Bij de evenredigheidstoets gaat het om de vraag of de maatregelen in verhouding zijn tot het probleem dat wordt aangepakt.

Geel of oranje
Als een groot aantal lidstaten vindt dat de zonet vermelde beginselen geschonden worden, moet Europa daarmee rekening houden. De procedure is als volgt. Elk nationaal parlement heeft twee stemmen. Als een derde van alle mogelijke stemmen aangeeft dat het onderwerp niet op Europees niveau thuishoort, krijgt Europa een 'gele kaart'. Ze moet in dat geval haar voorstel herbekijken. Als de helft van de nationale parlementen vindt dat het Europese niveau niet het gepaste niveau is, wordt een 'oranje kaart' toegekend. Europa moet het voorstel dan opnieuw onderzoeken en grondig motiveren indien zij haar voorstel toch handhaaft. In dat geval kunnen de Raad van Ministers en het Europees Parlement besluiten het voorstel niet langer in behandeling te nemen.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon hebben de Kamerleden al een aantal Europese voorstellen aan de subsidiariteitstoets onderworpen. Een paar voorbeelden.

Welke normen vaardigt de Europese Unie uit?

Verordeningen
Verordeningen zijn **bindend** voor alle lidstaten. De lidstaten moeten verordeningen tot in alle details naleven. Ze zijn rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten en moeten dus niet in nationale wetten worden omgezet.

Richtlijnen
Richtlijnen zijn **bindend** voor alle lidstaten maar leggen alleen het te bereiken resultaat en een termijn vast. De lidstaten beslissen zelf hoe ze dat resultaat willen bereiken. Richtlijnen moeten in nationale wetten worden omgezet.

Beschikkingen
Een beschikking is niet gericht aan alle lidstaten, maar is specifiek bedoeld voor een persoon, een onderneming, een sector of een lidstaat.

Aanbevelingen
Aanbevelingen sporen de lidstaten tot een bepaald gedrag aan. Ze zijn **niet bindend**.

Adviezen
Net zoals een aanbeveling is een advies **niet bindend** voor de lidstaten. Een advies is een oordeel of evaluatie over een bepaalde situatie in een lidstaat.

Belga Picture

De EU sloot een overeenkomst met de VS over de uitwisseling van passagiersgegevens. Dat is efficiënter dan dat elke lidstaat dat afzonderlijk zou doen.

De EU stelt minimumnormen voor tolk- en vertaaldiensten in strafprocedures voor

Overeenkomst met de VS en Australië over passagiersgegevens

Is het aan de Europese Unie om overeenkomsten te sluiten met de Verenigde Staten en Australië in verband met de overdracht van passagiersgegevens door luchtvaartmaatschappijen? Daarover debatteerden de leden van de Kamercommissie Justitie op 1 april 2010. Europa stelde voor om overeenkomsten te sluiten met beide landen. Zowel de VS als Australië eisen vooraf heel wat gegevens over de personen die met het vliegtuig in hun land aankomen. Ze doen dat met het oog op de preventie en bestrijding van terrorisme en ernstige misdrijven.

Enkele commissieleden merkten op dat die maatregel zeer ver ging en een inbreuk zou kunnen betekenen op onze privacy. In de overeenkomst met Australië bijvoorbeeld is er sprake van 19 gegevens die 72 uur vóór aankomst van de passagiers aan de Australische douane moeten worden bezorgd. Niet ingaan op de vraag van Australië en de VS had evenwel tot gevolg kunnen hebben dat er geen vliegtuigen meer zouden vertrekken naar die landen. Veel keuze was er dus niet.

Als er dan toch passagiersgegevens doorgegeven worden, kan dat het best op Europees niveau geregeld worden, oordeelden de Kamerleden. Wie vanuit ons land naar Australië vliegt, reist vaak via Londen. Ook heel wat reizigers naar de VS maken een tussenstop in een andere Europese lidstaat. Indien elke lidstaat apart afspraken zou maken met de VS en Australië zou de procedure onduidelijk en omslachtig worden.

Tolken en vertalers bij strafprocedures

Een paar dagen eerder, op 29 maart 2010, bogen de leden van de Kamercommissie Justitie zich over een ontwerp van richtlijn betreffende het recht op tolk- en vertaaldiensten in strafprocedures.

Het ontwerp van richtlijn stelt onder meer dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat een verdachte of beschuldigde die de taal van de strafprocedure niet verstaat of spreekt, door een tolk in zijn moedertaal of een andere taal die hij begrijpt, wordt bijgestaan. De lidstaten moeten er ook voor zorgen dat de documenten die essentieel zijn voor een eerlijk verloop van het proces worden vertaald.

Met die richtlijn wil Europa de samenwerking tussen de lidstaten op het vlak van justitie verbeteren. Als alle lidstaten dezelfde minimumnormen hanteren, zullen zij meer vertrouwen krijgen in elkaars rechtssysteem.

De commissieleden kwamen tot het besluit dat het subsidiariteitsbeginsel gerespecteerd wordt. Het is goed dat de Europese Unie initiatieven neemt om het wederzijdse vertrouwen tussen de lidstaten te bevorderen.

Van voorstel naar wetgeving: een voorbeeld

De Europese Commissie
doet een

voorstel van richtlijn of van verordening

De parlementen van de lidstaten gaan na:

WIE
is het best geplaatst om dit probleem aan te pakken:
de Europese Unie of elke lidstaat afzonderlijk?
= SUBSIDIARITEIT

HOE?
Gaan de Europese maatregelen niet verder
dan wat nodig is om het probleem aan te pakken?
= EVENREDIGHEID

De Raad & Het Europees Parlement

bespreken het voorstel van richtlijn of van verordening

Richtlijn

Verordening

Omzetting in Belgische wetgeving
door het Federaal Parlement
of door de parlementen van de gemeenschappen/gewesten

➜ Wet (federaal)
➜ Decreet (gemeenschappen/gewesten)

Publicatie in het Belgisch Staatsblad
en in het Europees Publicatieblad

Publicatie in het
Europees Publicatieblad

We moeten de wetgeving naleven

De Europese Unie
Een korte historiek

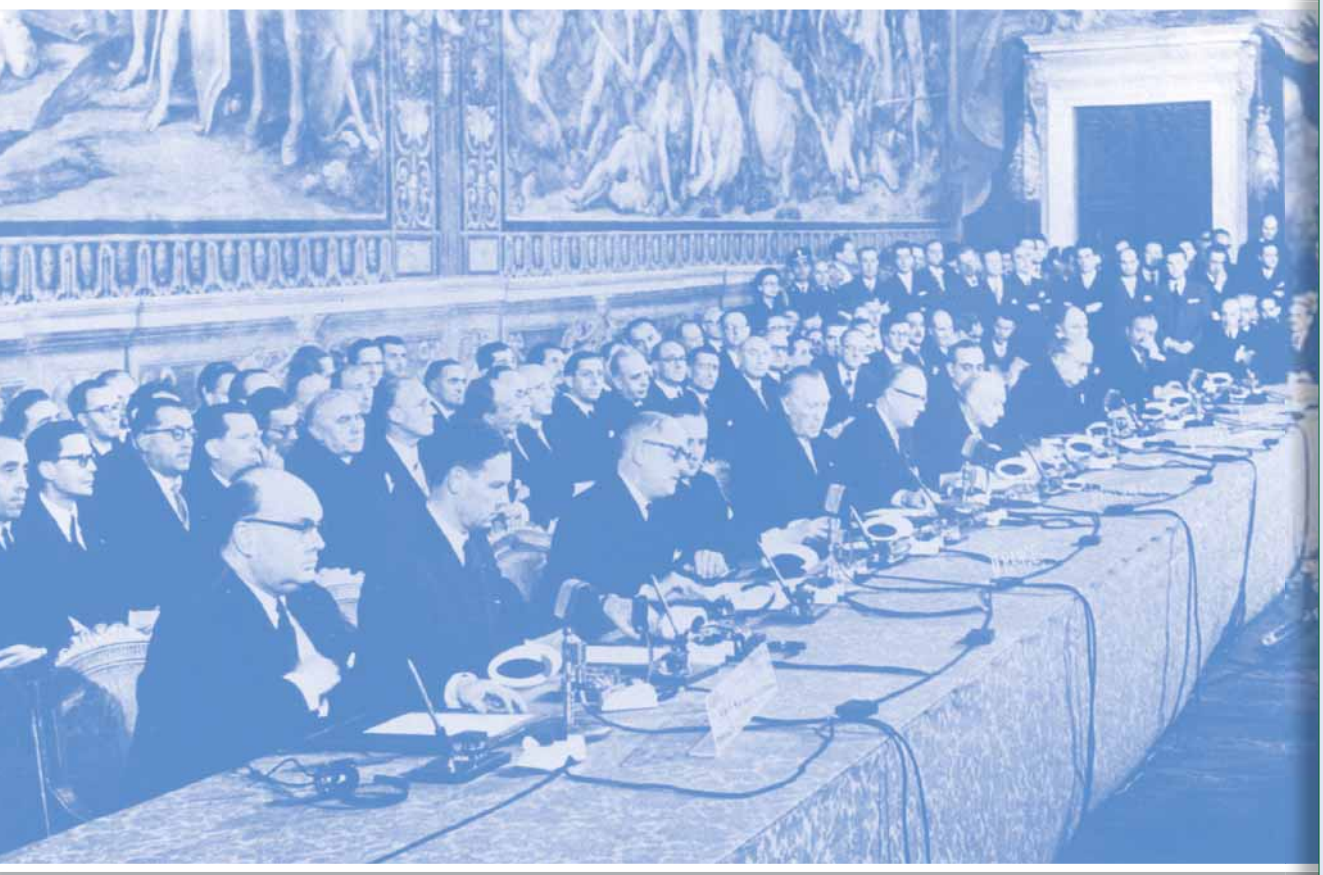

Maart 1957: ministers van 'de Zes' ondertekenen in Rome de verdragen tot oprichting van de EEG en EURATOM

Vandaag is de Europese Unie een van de belangrijkste spelers in de wereldpolitiek. En toch is 'Europa' een vrij recente constructie. Tot vóór de tweede helft van de twintigste eeuw was er nooit sprake van een 'Europees project'. De wil om voorgoed een Europese unie tot stand te brengen, ontstond pas na de Tweede Wereldoorlog. Voordien kende het Europese continent wel periodes waarin een zekere graad van politieke of culturele samenhang bereikt werd.

Het Europese project zag het daglicht halverwege de twintigste eeuw, na twee verwoestende wereldoorlogen.

Jean Monnet en Robert Schuman
Onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog stelde een aantal Franse en Duitse politici zich de vraag hoe een nieuwe oorlog in Europa voorkomen kon worden. Jean Monnet, die sinds eind 1944 de leiding had over Frankrijks economische herstelplan, en Robert Schuman, Frans minister van Buitenlandse Zaken, lanceerden in 1950 het 'Schumanplan'. Door het beheer van belangrijke economische sectoren in handen te geven van een supranationale organisatie, zou, zo dacht men, geleidelijk aan ook een sociale en politieke eenheid ontstaan.

1952
De Zes (België, Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland) ondertekenen het Verdrag van Parijs.

1973
Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk treden toe tot de Europese Gemeenschappen.

1981
Griekenland wordt de tiende lidstaat.

1986
Spanje en Portugal treden toe.

1995
Finland, Oostenrijk en Zweden worden lid van de Europese Unie. Noorwegen blijft ingevolge een referendum buiten de EU.

1 mei 2004
Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië worden lid van de Europese Unie.

1 januari 2007
Bulgarije en Roemenië worden resp. de 26ste en 27ste lidstaat van de Europese Unie.

De Zes
Vanuit die gedachte werd in 1952 in Parijs de 'Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal' (EGKS) opgericht door zes landen ('de Zes' genoemd): Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg.

Na een mislukte poging, in 1954, om een Europese defensiegemeenschap op poten te zetten, concentreerden de aanhangers van de Europese eenmaking zich op een versnelde economische eenmaking. In 1957 richtten de Zes in Rome twee nieuwe organisaties op: de 'Europese Gemeenschap voor Atoomenergie', ook wel 'Euratom' genoemd en de 'Europese Economische Gemeenschap' (EEG). Euratom had als doel de gemeenschappelijke vreedzame toepassingen van kernenergie te bevorderen. De EEG moest een gemeenschappelijke markt doen ontstaan met vrij verkeer van personen, diensten, goederen en kapitaal.

Jean Monnet

Europese Gemeenschappen
In 1967 trad het Verdrag van Brussel, ook wel 'Fusieverdrag' genoemd, in werking. Daarmee kregen de EGKS, Euratom en de EEG één Commissie, één Raad van Ministers, één Parlement, één Hof van Justitie en één budget. Ze bleven elk afzonderlijk bestaan, maar traden vanaf dan naar buiten onder de verzamelnaam 'Europese Gemeenschappen' (EG).

Van zes naar (veel) meer
In 1973 traden het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Denemarken tot de EG toe, gevolgd door Griekenland in 1981, en Spanje en Portugal in 1986.

Robert Schuman

Europese Unie
'Europa' telde dus 12 lidstaten toen, op 7 februari 1992, het Verdrag van Maastricht getekend werd. Dat verdrag stelde de oprichting van een 'Economische en Monetaire Unie' (EMU) in het vooruitzicht, met een gemeenschappelijke munt. Het Verdrag legde ook de basis voor samenwerking tussen de lidstaten op het vlak van politie, justitie, veiligheid en buitenlandbeleid, in het raam van een 'Europese Unie'.

In de jaren die volgden, traden nog 15 nieuwe landen tot 'Europa' toe: Oostenrijk, Finland en Zweden (1995), Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië (2004), en Bulgarije en Roemenië (2007).

Verdrag van Lissabon
De Europese Unie breidde dus op korte tijd sterk uit en de Unie moest haar verdragen aan die nieuwe realiteit aanpassen. Zo moesten onder meer de besluitvormingsprocedures worden aangepast en waren er maatregelen nodig om de kloof tussen 'Europa' en de burgers te verkleinen.
Een poging om een echte Europese Grondwet in te voeren mislukte. Het ontwerp van Europese Grondwet werd in Frankrijk en Nederland tijdens referenda verworpen en stuitte ook in sommige andere lidstaten op kritiek. De noodzakelijke wijzigingen werden uiteindelijk opgenomen in het Verdrag van Lissabon dat op 1 december 2009 in werking trad. Dankzij dat Verdrag is de EU vandaag een beter zichtbare speler op het wereldtoneel. De Unie heeft nu een vaste voorzitter van de Europese Raad, ook wel Europees president genoemd, en een hoge vertegenwoordiger voor het buitenlands beleid.

En nu?
Sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog zijn al talrijke stappen gezet in de richting van een Europese eenmaking. Toch blijft er nog een lange weg af te leggen. Ook bestaat er tussen de lidstaten onderling, en vaak binnen de lidstaten zelf, geen eensgezindheid over hoe het met de Europese eenmaking verder moet.
Welke keuzes moet de Europese Unie maken op sociaal en economisch gebied? Moet Europa voorrang verlenen aan een goede sociale zekerheid, met optimale bescherming voor armen, zwakkeren en werklozen? Of moet er eerst een economisch klimaat worden gecreëerd waarin onze bedrijven kunnen groeien en bloeien? Beide zijn belangrijk, maar aan politiek doen betekent keuzes maken.
Hoever gaan we met de Europese eenmaking? Sommige lidstaten en politieke families willen nog meer bevoegdheden afstaan aan de Europese Unie. Anderen vinden dat Europa al te veel macht heeft. En last but not least: hoeveel nieuwe lidstaten kunnen er nog bij? Waar liggen de grenzen van Europa?■

Jonge reporters in het Federaal Parlement

Interactief leerpakket voor de derde graad van het secundair onderwijs

Eindelijk is er een didactisch hulpmiddel om het ABC van de Belgische parlementaire democratie te onderwijzen. Dankzij het leerpakket *Jonge reporters in het Federaal Parlement* kunnen leerlingen op een laagdrempelige manier kennismaken met het politieke leven in Kamer en Senaat.
Leerlingen spelen trouwens de hoofdrol in het leerpakket. Ze namen deel aan de workshop *Reporters van de Democratie* van de Koning Boudewijnstichting. Gewapend met micro en camera ondervroegen ze meer dan dertig parlementsleden. Waarom gaan mensen in de politiek? Hoe word je parlementslid? Wat gebeurt er in het Parlement? Op die en vele andere vragen kregen zij een antwoord.

Op de DVD en de bijbehorende website zijn er ook quizzen, opdrachten, lesbrieven en nuttige links. Het leerpakket kan worden gebruikt bij de realisatie van vakgebonden eindtermen van bijvoorbeeld Project Algemene Vakken, Geschiedenis, Cultuurwetenschappen, Frans, Nederlands en voor de realisatie van de vakoverschrijdende eindtermen.

Jonge reporters in het Federaal Parlement is een product van de Kamer van volksvertegenwoordigers, de Senaat en de Koning Boudewijnstichting en werd gerealiseerd door Uitgeverij Lannoo.

Het leerpakket is gratis en kan worden besteld op dvd@dekamer.be
Meer info: www.jongereportersinhetparlement.be

Test uw kennis over Europa

Horizontaal

2. Aantal sterren op de Europese vlag
5. Bevoegdheid van Europees commissaris De Gucht
8. Principe dat beslissingen zo dicht mogelijk bij de burger moeten worden genomen
11. Trad in 1986 toe tot de Europese Gemeenschap
12. Daarin staan de grondbeginselen van een staat
14. Daarin zitten ministers van de lidstaten
17. Hoofdstad van de Europese Unie
18. Daar werd in 1957 het EEG-verdrag gesloten
19. Wordt op 1 januari 2011 EU-voorzitter
20. Europese stad waar het laatste Europese Verdrag werd getekend

Verticaal

1. Franse stad waar het Europees Parlement vergadert
3. De Europese Unie heeft er 27
4. Schreef de melodie die als basis diende voor het Europese volkslied
6. Hij verwoordde voor het eerst de ideeën die de basis vormen van de EU
7. Om de zoveel jaar zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement
9. De achtergrondkleur van de Europese vlag
10. De voorzitter van de Europese Commissie
13. De Europese munt
15. Samenwerking tussen drie EU-voorzitters
16. Raming van ontvangsten en uitgaven

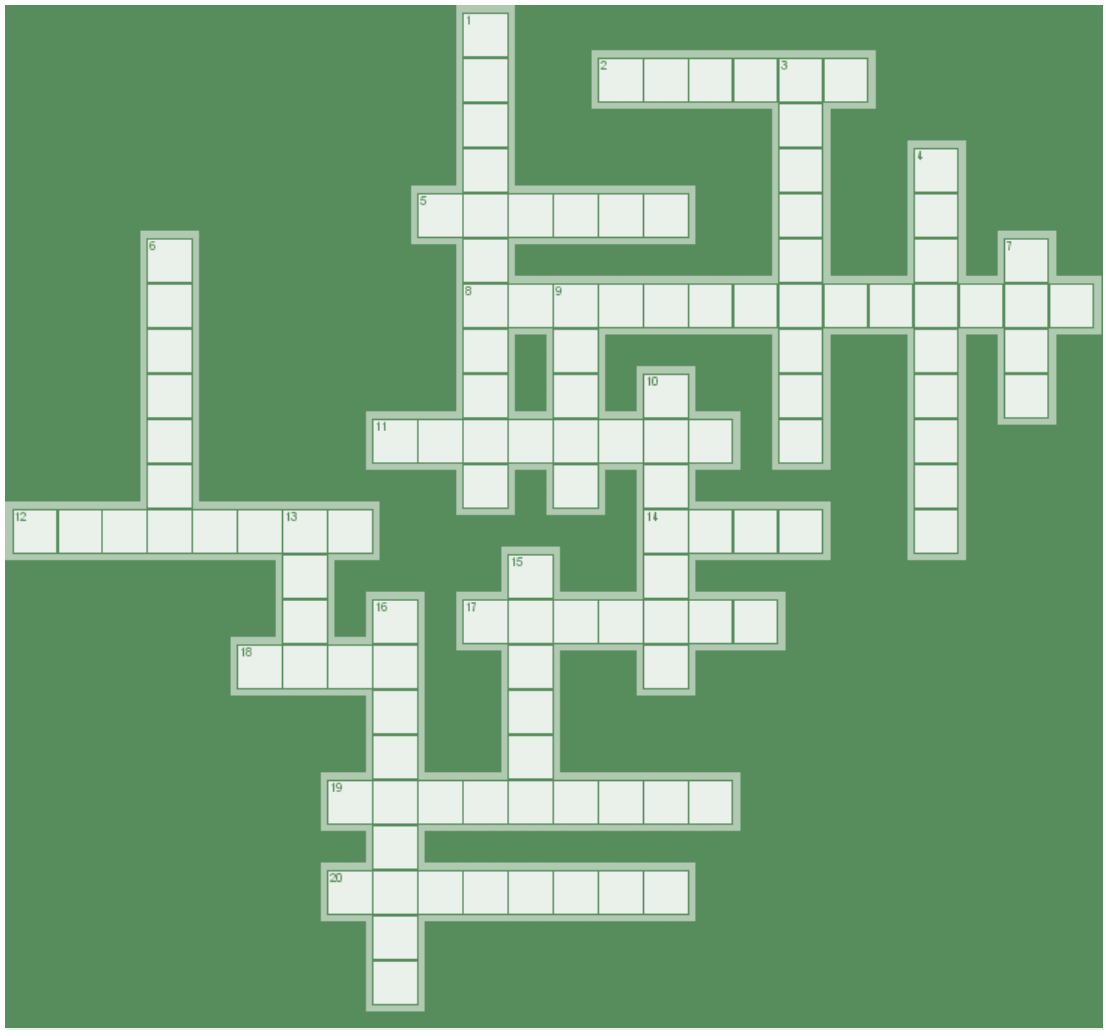

De Kamer bezoeken

In het Federaal Parlement klopt het hart van de Belgische politiek. Vooral op dinsdag, woensdag en donderdag heerst er een drukte van jewelste. Parlementsleden haasten zich naar een vergadering, buigen zich over een wetsvoorstel, horen deskundigen, ondervragen ministers, staan de pers te woord…

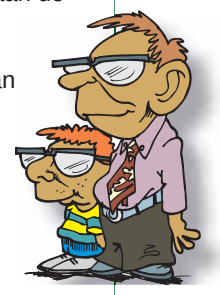

Zin om met uw klas, vereniging, collega's of vrienden die sfeer van politieke bedrijvigheid op te snuiven?
Tijdig inschrijven is de boodschap. Dat kan via www.dekamer.be (rubriek Bezoeken) of telefonisch bij de dienst Public Relations, tussen 10 en 12 uur: 02 549 81 36.
Een groepsbezoek is gratis en duurt anderhalf uur.
Een groep bestaat het best uit 10 tot 30 personen.

Wil u tijdens uw bezoek een Kamerlid spreken? Als u ons dat tijdig meedeelt, brengen we dat voor u in orde.

Neem zeker een kijkje in onze boetiek.
U vindt er boeken over de Kamer, haar activiteiten en haar geschiedenis, documentatiemateriaal, allerhande mooie en praktische souvenirs en leuke hebbedingetjes.

Open:
iedere werkdag van 9.30 tot 13 uur en van 14 tot 17 uur.

Een vergadering bijwonen

Iedereen kan de openbare commissievergaderingen en de plenaire vergaderingen bijwonen. U meldt zich gewoon aan bij het onthaal aan de Leuvenseweg 13 (achterkant van het parlementsgebouw).
Voor de agenda surft u naar www.dekamer.be .

Wil u meer exemplaren van dit magazine ontvangen?

Een adreswijziging melden?
Uit ons bestand geschrapt worden?
Laat het ons weten via pri@dekamer.be .

Meer info

De parlementaire documenten i.v.m. de thema's die we in dit magazine aansnijden vindt u op www.dekamer.be . (> Publicaties > Magazine van de Kamer)

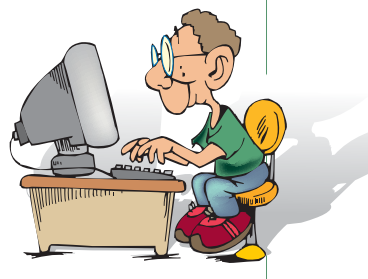

De plenaire vergadering online

www.dekamer.be > Meekijken vergaderingen